

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО СИСТЕМНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

*Якобчук В. П., к. е. н., професор,
завідувач кафедри економічної
теорії, інтелектуальної власності
та публічного управління,
Плотнікова М. Ф., к. е. н., доцент,
доцент кафедри інноваційного
підприємництва та інвестиційної
діяльності,
Суботенко О.О., магістр,
Поліський національний університет*

Екологічні спільноти (родові та екопоселення, екологічні поліси, кохаузінг структури тощо) – це цільові та експериментальні громади, які сповідують екологічні цінності та реалізують практику стійкого споживання як відповідь на глобальну екологічну кризу. Основною метою їх функціонування є відновлення соціального та природного середовища через механізми функціонування громад у безпосередній близькості з землею і природним середовищем. Екологія навколишнього середовища, людського способу життя, профілактика та недопущення хвороб населення як пріоритетні цінності та орієнтація та самодостатність розвитку і функціонування спільнот є напрямками реалізації ними виробництва продуктів харчування та впровадження альтернативних методи ведення господарства, зокрема таких як пермакультура і методи органічного землеробства. Використання цих методів опонує економічній логіці еквівалентного обміну, віддаючи перевагу культурі дарування і встановлення відносин взаємності і солідарності в невеликих масштабах.

Сучасна практика розвитку соціуму реалізується не просто у певний і специфічний стиль харчування, а як цілісний системний погляд на життя, що характеризується новою світоглядною естетикою. До пріоритетів віднесено відновлення довірчих відносин довіри, розуміння необхідності особистого (індивідуального) і колективного розвитку у гармонії із навколишнім середовищем. Проведені дослідження стійкості та продовольчої самодостатності в українських екологічних та родових поселень, що передбачало польові дослідження та спостереження за життям їх мешканців переважно на півночі каїни і Житомирській області, зокрема. Ці екологічні та

родові поселення є частиною мережі українських екологічних спільнот, а деякі з них включено до міжнародної мережі *Global Ecovillage Network* [1–4]

Одним напрямів, за рахунок яких досягається соціальна гармонія, є естетична чутливість, система харчування, гармонія чуттєвого і духовного розвитку, відповідальність та духовна свідомість, що досягаються через природну соціальну взаємодію і соціальну діяльність. Зокрема, у них має місце сильна символічна і культурна цінність підготовки продуктів харчування, споживання їжі, вирощування та збору врожаю, переробка та приготування їжі, прийом їжі. Це підкреслюється з соціо-антропологічної позиції та формує відповідні соціальні відносини. Акт приготування їжі є важливим символічним маркером, який може виражатися через посередництво між сферою природи (сирою їжею, наприклад, для веганів) і сферою культури (приготовленої їжі, у тому числі термічно обробленої, приготовленої, включаючи блюда з м'яса та інших інгредієнтів). На думку авторів, навіть представлений підхід до споживання їжі, кулінарія являє собою особливу культуру, за допомогою якого кожна особистість демонструє власну світоглядну структуру, розкриваючи певні протиріччя.

Конкретні стилі харчування як матеріальна культура є виразом того, на які символічні системи цінностей і культурні категорії орієнтують людей, формують їх звички і контекстуальні практики. Вказані підходи, зазвичай, обговорюються, що визначають симпатій і антипатій, табу та етичні норми окремих індивідів та загальні естетичні принципи. Дебати за темами гастрономії та харчування зосереджені на зв'язку між «локальним» та «глобальним» виміром, що непрямо ілюструє одну з головних рис сучасного суспільства – подальшу втрату продовольчої ідентичності, пов'язаної з великомасштабним стандартизованим виробництвом продуктів харчування за одночасної потреби формування соціальної потреби захисту місцевої специфіки, починаючи з виробництва і споживання продуктів харчування, збереження національних традицій, забезпечення здорового способу життя, що супроводжується і залежить від конкретних національних та наднаціональних економіко-політичних стратегій, пов'язаних з риторикою щодо забезпеченості екологічними, соціальними, культурними ресурсами визначеними наявними тенденціями капіталізації продовольства конкретної місцевої території. Прикладом впровадження таким рухів є зростаюча популярність «повільного харчування» (як протипага «швидкому харчуванню» технократичного середовища). Екологічна обізнаність і турбота про здоров'я, все часті озвучуваних етичних зобов'язань, пов'язаних з питаннями глобального резонансу, зокрема такими як продовольча безпека, зростаючий вплив науки

(наприклад, ГМО-зміни, еволюція звичок споживання) та переосмислення цих концепцій відповідно до конкретних потреб.

Список використаних джерел:

1. Ходаківський Є. І., Якобчук В. П., Іванюк О. В., Присяжнюк О. Ф., Плотнікова М. Ф. Домінування парадигм холістичності в сучасній науці. *Наукові горизонти*. 2018. №11(72). С. 3–12.
2. Ходаківський Є. І., Якобчук В. П., Захаріна О. В., Плотнікова М. Ф., Іванюк О. В. Формування європейської системи Q-менеджменту в децентралізованих громадах. *Наукові горизонти*. 2019. №3(76). С. 10–18.
3. Войтенко А. Б., Ходаківський Є. І., Булуй О. Г., Плотнікова М. Ф. Психологічні засади управління інформаційною безпекою, інтелектуальним капіталом та інноваційним розвитком громад. *Наукові перспективи*. 2021. №3(9). С. 37–50.
4. Ramanauskas Julius, Stasys Rimantas, Plotnikova Mariia Innovative approaches to rural development. *Sustainable Development of Rural Areas: monograph* / ed. prof. T. Zinchuk, prof. J. Ramanauskas. Klaipėda: Klaipėda University; Kyiv: «Centre of Educational Literature», 2019. P. 80–99.